

واژه‌نامه‌ی تصویری باروری و ناباروری

Pictorial Glossary of Fertility and Infertility

ترجمه و گردآوری:

دکتر محمدحسین نصر اصفهانی

دکتر مرضیه تولائی

دکتر بهزاد عباسی

پژوهشگاه رویان

پژوهشگاه رویان، پژوهشکده زیست فناوری جهاد دانشگاهی،
مرکز تحقیقات پزشکی تولید مثل، گروه زیست فناوری تولید مثل،
اصفهان، ایران

۱	مقدمه	۹
• A		۱۲
• B		۱۳
• C		۱۷
• D		۲۰
• E		۲۵
• F		۲۸
• G		۳۰
• H		۳۲
• I		۳۶
• L		۳۸
• M		۴۳
• N		۴۴
• O		۴۸
• P		۵۵
• R		۵۷
• S		۶۴
• T		۶۷
• U		۶۷
• V		۶۹
• W		۶۹
• Y		۷۰
• Z		
۷۱	اصطلاحات توصیفی	
۷۳	منابع	

مفاهیم و اصطلاحاتی که اکنون در حیطه‌ی طب باروری، ناباروری، و کمک باروری پزشکی (MAR) مورد استفاده قرار می‌گیرند، در محیط یا جمعیت‌های مختلف و بسته به استفاده در مداخلات بالینی یا پژوهشی، معانی متفاوتی دارد. این مسأله می‌تواند سبب ایجاد مشکلاتی در استانداردسازی و مقایسه‌ی مداخلات طب باروری و نتایج حاصل از آنها بالاخص در سطح جهانی شود. علاوه بر این، نحوه‌ی تعریف برخی از اصطلاحات می‌تواند مقبولیت و فهم آنها را، نه تنها بین بیماران و ارائه دهنندگان مراقبت‌های بهداشتی به آنان، بلکه میان عموم مردم و سیاست‌گذاران، تحت تأثیر قرار داده و در نتیجه می‌تواند بالقوه بر پذیرش برخی از ارائه‌ی طب تولیدمثل در سطح کشوری تأثیرگذار باشد. بر این مثال در کشورهایی که فریز جنین^۱ به‌طور قانونی ممنوع است، توان تفکیک بین سلول زیگوت و جنین می‌تواند اثری مهم بر تصمیم‌های بالینی، شد تعداد تخمک‌هایی که باید تحت تلقیح^۲ قرار گیرند و تعداد جنین^۳ قابل انتقال داشته باشد. به‌طور مشابه با در نظر گرفتن تعریف ناباروری به‌عنوان بیماری دستگاه تولیدمثل (۱، ۲) که می‌تواند منجر به ناتوانی شود، تساوی در دسترسی به درمان‌های ناباروری طی بخش‌های تصمیم‌گیری‌های انجام شده در سطح منطقه‌ای و ملی، بهبود یافته است. این تعاریف کمک شایانی به شکل‌گیری بحث پیرامون اصول اصلی حقوق جنسی و تولیدمثلی توسط دادگاه حقوق بشر بین‌آمریکایی (CHR)^۴ کرد و در نهایت منجر به واداشتن کاستاریکا به برقراری مجدد خدمات فرزندآوری (ART)^۵ و تضمین دسترسی همگانی به آن شد (۳). بنابراین، نسخه‌ای از اصطلاحات و تعاریف بر پایه‌ی شواهد و توافق بین‌المللی می‌تواند سبب بهبود ارتباطات از طریق ایجاد زبانی مشترک میان محافل علمی و بالینی طب تولیدمثل شود. همچنین فهم صحیح این اصطلاحات اثر قابل توجه بر طب گذاشته و منجر به ایجاد مباحثی پیرامون امکان دسترسی به مراقبت‌های تولیدمثلی در سطح جهانی شده است.

نخستین تعاریف استاندارد بین‌المللی برای گزارش فنون ART، توسط کمیته‌ی بین‌المللی نظارت بر فنون کمک باروری (ICMART)^۵ در سال ۲۰۰۶ با عنوان واژه‌نامه‌ی ICMART پیرامون

1. Embryo Cryopreservation
2. Insemination
3. Inter-American Court of Human Rights
4. Assisted Reproduction Technology
5. International Committee for Monitoring Assisted Reproductive Technologies

اصطلاح‌شناسی ART^۱ منتشر شد (۴، ۵). این رساله، ابتکاری از IC-MART بود که در صورت جلسه‌ای تحت عنوان جنبه‌های طبی، اخلاقی و اجتماعی تولیدمثل کمکی^۲ در سال ۲۰۰۲ توسط سازمان بین‌المللی بهداشت (WHO) منتشر شد (۶). در سال ۲۰۰۸، WHO، مؤسسه‌ی خیریه‌ی IVF کم‌هزینه (LCIF)^۳ و فدراسیون جهانی انجمن‌های باروری (IFFS)^۴، همایشی بین‌المللی برای دسترسی به اتفاق نظر همگانی پیرامون «فنون کمک باروری: واژه‌شناسی مشترک و مدیریت در محیط‌های با امکانات محدود»، دوباره در مقر WHO در ژنو سوئیس ترتیب دادند. WHO وظیفه‌ی اداره و مدیریت همایش را با یاری ICMART در زمینه‌ی مسائل فنی و تخصصی بر عهده داشت. این نشست منجر به شکل‌گیری نخستین نسخه‌ی بازبینی شده‌ی واژه‌نامه شد. هدف اصلی نشست بزرگ سال ۲۰۰۸، گسترش و بهبود تعاریف و ایجاد نسخه‌ای مورد قبول مجامع بین‌المللی بود که بتواند جمع‌آوری اطلاعات برای نظارت بر نحوه‌ی استفاده، سودمندی و ایمنی مداخلات ART کمک کند. در سال ۲۰۰۹ پس از انجام ایندکس‌های مرور و تأیید توسط WHO، واژه‌نامه به‌طور هم‌زمان در ژورنال‌های Human Reproduction و Fertility and Sterility به زبان انگلیسی چاپ و هم‌زمان به زبان‌های اسپانیایی، پرتغالی (۷)، هلندی (۸)، ژاپنی (۹) و روسی (۱۰) ترجمه شد. "در این کتاب، این واژه‌نامه به زبان فارسی و هم‌زمان با ارائه‌ی تصاویر مرتبط با لغات و اصطلاحات تدوین شد که تفهیم را برای خوانندگان تسهیل می‌بخشد."

شیوه‌شناسی

در دسامبر ۲۰۱۴، WHO مذاکراتی تخصصی برای ارزیابی روند پیشرفت فرایند تکمیل گایدلاین‌هایی با هدف تشخیص، مدیریت و درمان ناباروری با بررسی دقیق سواست موجود از طریق مرور سیستماتیک ترتیب داد. طی این نشست، ICMART همراه با WHO و سایر متخصصان بر سر بازبینی ترسعه‌ی واژه‌نامه‌ی ۲۰۰۹ توافق کردند. این نشست، هم‌زمان با طرح درخواست‌هایی در سطح کشوری برای پوشش موضوعاتی که در نسخه‌ی پیشین واژه‌نامه کمتر به آن پرداخته شده بود مانند مباحث مرتبط با عامل مردانه و همچنین درخواست‌های برای شفاف‌سازی اصطلاح‌شناسی مورد استفاده در حیطه‌ی ناباروری، بالاخص در رابطه با مسائل

1. The ICMART Glossary on ART Terminology
2. Medical, Ethical and Social aspects of Assisted Reproduction
3. Low Cost IVF Foundation
4. International Federation of Fertility Societies

اپیدمیولوژی، علوم اجتماعی و بهداشت همگانی بود. واژه‌نامه‌ی بین‌المللی مراقبت‌های باروری و ناباروری^۵ (۲۰۱۷)، نسخه‌ی بازبینی شده‌ی مورد توافق جمعی برای ایجاد تناسب میان بالین و پژوهش و در راستای آگاه‌سازی بیماران و سیاست‌گذاران است.

فرایند بازبینی این واژه‌نامه از سال ۲۰۰۶، در شکل یک توضیح داده شده است. گام اول در دستیابی به نسخه‌ی بازبینی شده‌ی واژه‌نامه‌ی ۲۰۰۹، انتخاب ۲۵ متخصص از سراسر جهان به‌عنوان نمایندگان از تشکلهای مختلف به‌منظور پوشش موارد فوق‌تخصصی متعدد و سامان‌دهی این متخصصان به پنج کارگروه با توجه به تخصصشان بود:

۱. اصطلاحات بالینی؛
۲. ارزیابی نتایج؛
۳. آزمایشگاه تشخیص‌شناسی؛
۴. اندروولوژی بالینی، آزمایشگاهی؛
۵. اپیدمیولوژی، بهداشت همگانی.

همچنین این نیاز به بازبینی ماسخی به لزوم شرح بهتر اصطلاحات مرتبط با نتایج و اجزای تاثیر گزار بر درمان‌های ناباروری با خطر تهدید سلامت مادر، علاوه بر تهدید نتایج حاملگی و کودک است. WHO در سال ۲۰۱۴، در اصلاح استانداردهای یکسان شده برای گزارش کارآزمایی‌ها (CONSORT)، به‌منظور اطمینان‌یابی از شمول نتایج سلامت مادر، نوزاد و کودک (IMR، INT) در گزارش شواهد کارآزمایی‌های بالینی یا آنالیزهای تمارین بالینی گذشته‌نگر شرکت کرد (۱۱، ۱۲). بنابراین، واژه‌نامه‌ی ۲۰۱۷ شامل گردشی وسیعی از اصطلاحات مورد استفاده در مراقبت‌های باروری و ناباروری می‌شود. مسئولیت هر کارگروه، مرور تعاریف موجود در واژه‌نامه‌ی ۲۰۰۹

و تغییر آنها و اضافه کردن اصطلاحات بیشتر در راستای دستیابی به دقیق‌ترین، به‌روزترین و مفصل‌ترین واژه‌نامه‌ی ممکن بر اساس شواهد، در این حیطه از بهداشت تولیدمثل بود. متخصصان اصلی بازبینی واژه‌نامه و سرگروه‌های تمامی کارگروه‌ها از طریق پست الکترونیک، جلسات بین‌المللی و منطقه‌ای همچنین دوباره با حضور در مذاکرات برگزار شده در ژنو سوئیس با یکدیگر در ارتباط بودند. در سپتامبر ۲۰۱۵، مذاکره‌ی تخصصی دیگری برگزار شد. برای دستیابی به توافق، نماینده‌ای از هر کارگروه شامل متخصصان حیطه‌های مختلف، علاوه بر نماینده‌هایی از گروه بیماران،

5. International Glossary on Infertility and Fertility Care

6. Consolidated Standards of Reporting Trials

پیش‌نویسی از اصطلاحات و معانی جمع‌آوری شده‌ی خود را به تمامی شرکت‌کنندگان ارائه کردند. در مواردی که اختلافات حل نشدند، تصمیم نهایی از طریق رأی‌گیری حاصل شد. دستیابی به ۷۵ درصد آرا به معنای توافق در نظر گرفته شد. عمده‌ی اصطلاح‌شناسی مورد استفاده در واژه‌نامه‌ی ۲۰۱۷، در نشست ۲۰۱۵ مورد توافق قرار گرفت. گروهی از متخصصان خارجی شامل نمایندگانی از تشکلات غیردولتی، با توسل به گایدلاین‌های بین‌المللی به بازبینی و تهیه‌ی بازخورد نهایی واژه‌نامه پرداختند. علاوه‌بر تشکل اصلی (ICMART)، متخصصانی به نمایندگی از مؤسسات همکار در این نشست شرکت کردند که اسامی آنها عبارت‌اند از:

ASRM: American Society for Reproductive Medicine

ESHRE: The European Society of Human Reproduction and Embryology

ACOG: The American College of Obstetricians and Gynecologists

FIGO: The International Federation of Gynecology and Obstetrics

MOD: March of Dimes

IFFS: The International Federation of Fertility Societies

REDLARA: Red Latinoamericana de Reproducción Asistida

AFS: African Fertility Society

GIERAF: Groupe Interfricain d'Etude de Recherche et d'Application sur la Fertilité

ASPIRE: Asian Pacific Initiative on Reproduction

MEFS: Middle East Fertility Society

سایر مؤسسات شرکت‌کننده در این جلسه، به نمایندگی از افراد نابارور شامل این گروه‌ها علاوه بر سایر نمایندگان گروه‌های افراد نابارور عبارت‌اند از:

RESOLVE: از ایالات متحده

TRASCENDER: از آمریکای لاتین

Joyce Fertility: از اوگاندا

Fertility Europe

علاوه بر این نمایندگانی از سازمان‌هایی که در زیر قید شده است، در این نشست شرکت کرده‌اند:

UNFPA: The United Nations Population Fund

IPPF: International Planned Parenthood Federation
Population Council